

USNESENÍ

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy Josefa Straky, soudkyně Johany Jandusové a soudce Karla Ulíka ve věci

navrhovatele: J. C.
bytem X

a

dalších účastníků: 1) **Obec Statenice**
sídlem Statenická 23, 252 62 Statenice
zastoupená advokátem Mgr. Lukášem Nohejlem
sídlem Opletalova 1525/39, 110 00 Praha
2) **Přípravný výbor pro konání místního referenda v obci Statenice**
zastoupený advokátkou Mgr. Rebekou Mořovskou Židuliakovou
sídlem Husovo náměstí 139, 584 01 Ledec nad Sázavou

v řízení o návrhu na vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu konaném ve dnech 3. a 4. 10. 2025 v obci Statenice,

takto:

- I. Návrh se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Navrhovatel se návrhem podaným soudu dne 14. 10. 2025 domáhá podle § 91a odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“), vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu konaném v termínu voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ve dnech 3. a 4. 10. 2025 v obci Statenice o následujících otázkách: 1) „Požadujete, aby orgány obce Statenice v samostatné působnosti učinily veškeré možné kroky k tomu, aby v rámci developerských projektů v obci vznikla adekvátní občanská vybavenost (zejména základní škola)?“, 2) „Požadujete, aby orgány obce Statenice v samostatné působnosti učinily veškeré možné kroky k tomu, aby zahájení rezidenční výstavby v rozvojových plochách Z02, Z13a, Z13b územního plánu obce Statenice byla podmíněna předchozí kolaudací Přeložky silnice II/240 (D7-D8) - úsek mezi dálnicí D7, dálnicí D8 a silnicí II. třídy č. II/101?“ (dále „Referendum“).
2. Podle zápisu okrskové volební komise [jež zároveň plnila v smyslu § 27a odst. 1 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů (dále „zákon o místním referendu“) úkoly okrskové komise pro místní referendum] o výsledku hlasování v místním referendu se z celkem 1 152 oprávněných osob zapsaných v příslušných seznamech místního referenda zúčastnilo 719 oprávněných osob, kterým byly vydány hlasovací lístky a úřední obálky, tj. 62,4 % z celkového počtu. Z toho bylo odevzdáno 693 platných hlasů, Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

z nichž pro odpověď ANO na první otázku hlasovalo celkem 465 oprávněných osob (tj. 64,7 % z těch, kteří se hlasování v Referendu účastnili a zároveň 40,4 % z celkového počtu oprávněných osob) a pro odpověď ANO na druhou otázku celkem 409 oprávněných osob (tj. 56,9 % z těch, které se hlasování v Referendu účastnily a zároveň 35,5 % z celkového počtu oprávněných osob).

3. Podle vyhlášených výsledků je tedy uskutečněné Referendum platné, neboť se jej zúčastnilo alespoň 35 % oprávněných osob zapsaných v seznamech oprávněných osob, jak vyžaduje § 48 odst. 1 zákona o místním referendu. Rozhodnutí v uskutečněném Referendu je zároveň závazné, neboť pro ně (rozuměj pro odpověď ANO na obě otázky) hlasovala nadpoloviční většina oprávněných osob, které se místního referenda zúčastnily, a alespoň 25 % oprávněných osob zapsaných v seznamech oprávněných osob, jak vyžaduje § 48 odst. 2 zákona o místním referendu.

Obsah návrhu na vyslovení neplatnosti hlasování

4. Dle navrhovatele došlo k takovému porušení zákona o místním referendu, které mohlo ovlivnit výsledek Referenda. Tvrdí, že v den hlasování v Referendu byl po příchodu do hlasovací místnosti poučen členem okrskové volební komise, panem J. K., aby „*nezapomněl hlasovat v místním referendu*“ a aby „*hlasoval pro ANO, pokud chce v obci školu*“. V době po konání Referenda se pak navrhovatel dozvěděl, že pan K. podobným způsobem poučoval během hlasování v referendu i další oprávněné osoby. Navrhovatel ví minimálně o třech dalších osobách, které navrhuje vyslechnout jako svědky. S ohledem na to, že zmíněné osoby hlasovaly každá v jinou dobu, se lze domnívat, že počet oprávněných osob, které pan K. popsáním způsobem instruoval, bude daleko vyšší.
5. Navrhovatel připomíná, že pan K. je zároveň předsedou Přípravného výboru pro konání místního referenda v obci Statenice (dále „Přípravný výbor“). Popsané jednání tak lze dle navrhovatele považovat za aktivní kampaň realizovanou osobou, která měla zjevný zájem na co největší účasti oprávněných osob na hlasování v Referendu, stejně jako na samotném výsledku hlasování. Popsané jednání pana K. lze tudíž kvalifikovat jako agitaci ve prospěch jedné ze stran, resp. jako nepřípustnou kampaň ve smyslu § 32 odst. 2 zákona o místním referendu, podle kterého je v den hlasování zakázána kampaň v objektu, ve kterém se nachází hlasovací místnost.
6. Navrhovatel je zároveň přesvědčen, že taková nezákonnost dosahuje intenzity, že přinejmenším mohla ovlivnit výsledek Referenda, a je tedy namístě se domnívat, že pokud by k popsané agitaci nedošlo, byl by výsledek Referenda odlišný. V této souvislosti navrhovatel poukázal na to, že v Referendu bylo odevzdáno celkem 693 platných hlasů, přičemž ve vztahu k první referendové otázce se počet pro odpověď ANO a pro odpověď NE lišil o 237 hlasů a ve vztahu ke druhé otázce se počet pro odpověď ANO a pro odpověď NE lišil o 125 hlasů. Pokud tedy pan K. svým chováním v hlasovací místnosti v den hlasování v Referendu potenciálně ovlivnil, jakým způsobem hlasovalo o první otázce alespoň 119 oprávněných osob a o druhé otázce alespoň 63 oprávněných osob, mohl být bez tohoto ovlivnění výsledek Referenda opačný.

Vyjádření Obce Statenice

7. Obec Statenice (dále „Obec“) ve svém vyjádření uvedla, že navrhovatelem popisované praktiky pana K. v hlasovací místnosti jsou jí z doslechu známy. Obec tak má za to, že k Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

ovlivňování a navádění voličů, jakým způsobem mají v Referendu hlasovat, docházelo. Pokud jde o právní posouzení předmětného jednání pana K., tak v tom se Obec ztotožňuje s navrhovatelem, jehož hodnocení považuje za příléhavé.

8. Vzhledem k výše uvedenému Obec navrhl, aby soud, pakliže se v řízení prokáží tvrzení navrhovatele o ovlivňování voličů ze strany pana K. jako pravdivá, rozhodl tak, že hlasování v referendu je neplatné.

Vyjádření přípravného výboru

9. Přípravný výbor prostřednictvím své zástupkyně předně poukázal na události, jež předcházely podání návrhu na vyslovení neplatnosti v místním referendu. Dle tvrzení Přípravného výboru obec Statenice soustavně i dle rozhodnutí soudu protiprávně činila kroky, jež měly zmařit konání Referenda. Nemalou měrou toho byl účasten sám navrhovatel. Předmětný návrh je jen jedním ze série absurdních podání směřujících k pošlapání vůle občanů Statenic.
10. Přípravný výbor dále stručně rekapituloval dosavadní soudní spory předcházející Referendu. Uvedl, že dne 4. 11. 2024 podal obci Statenice návrh na konání Referenda. V reakci na tento návrh vyzvala obec Přípravný výbor k odstranění jeho nedostatků. Jelikož měl Přípravný výbor návrh za bezvadný, domáhal se u soudu rozhodnutí, že daný návrh na vyhlášení místního referenda nemá nedostatky. Tomuto návrhu Přípravného výboru soud nakonec vyhověl.
11. Dne 10. 3. 2025 rozhodlo zastupitelstvo obce Statenice, že Referendum se nevyhlašuje. Proto Přípravný výbor podal další návrh soudu, jenž tentokrát cílil na vyhlášení Referenda soudem s tím, že by mělo být vyhlášeno souběžně s termínem voleb do Poslanecké sněmovny České republiky. Tomuto návrhu vyhověl Krajský soud v Praze usnesením ze dne 11. 4. 2025, č.j. 37 A 26/2025-38, které následně jako věcně správné potvrdil Nejvyšší správní soud (dále „NSS“) v usnesení ze dne 3. 9. 2025, č.j. Ars 2/2025-63, jímž zamítl příslušnou kasační stížnost.
12. Dle Přípravného výboru jsou tvrzení navrhovatele stran jednání pana K. jakožto předsedy okrskové volební komise v průběhu hlasování v Referendu zcela nepravdivá. Rezolutně odmítá, že by pan K. jakkoliv a kohokoliv přesvědčoval o tom, jak má v Referendu hlasovat či že by jakkoliv a kohokoliv poučoval o následcích spojených s hlasováním v referendu pro možnosti ANO či NE. Pan K. se dle povědomí Přípravného výboru maximálně přichozích oprávněných osob dotázal, zda mají zájem hlasovat v místním referendu, a to proto, aby jim případně poskytl hlasovací lístky, které nejsou, na rozdíl od hlasovacích lístků pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, rozesílány do poštovních schránek.
13. Přípravný výbor zároveň poukazuje na to, že navrhovatelem navržení svědci mají s navrhovatelem blízký vztah a jejich svědectví nelze považovat za věrohodná. Všechny tyto osoby měly společný záměr spočívající v zabránění Referenda. Jeví se přitom jako zcela nelogické, aby pan K. popsáním způsobem poučoval zrovna navrhovatele, když bylo zcela zřejmé, jak bude navrhovatel v Referendu hlasovat. Pominout v tomto ohledu nelze ani jednání navrhovatele, který se v hlasovací místnosti vyjadřoval vulgárně jak vůči panu K., tak vůči konání Referenda, což ostatně vyplývá i ze Zápisu o průběhu a výsledku hlasování

v místním referendu obce Statenice, který byl s ohledem na námitky navrhovatele a paní J. L. aktualizován.

14. Závěrem Přípravný výbor poukázal na to, že veškeré kroky ze strany Obce i samotného navrhovatele směřující proti Referendu mají společný motiv. Zastupitelstvo Obce, ačkoli vědělo, že existuje iniciativa směřující k vypsání Referenda, učinilo zcela nepochopitelný krok, když uzavřelo smluvní vztah s developerem, jenž má v obci realizovat nadměrnou zástavbu. Celá iniciativa Referenda přitom nesměřovala proti vlastnímu developerskému projektu, ale usilovala o zjištění, zda občané obce požadují, aby byla v rámci developerských projektů zajištěna základní občanská vybavenost a dopravní obslužnost. Zastupitelstvo Obce tyto požadavky nerespektovalo, neposečkalo s uzavřením smluvní dokumentace do doby, než bude známa vůle občanů vyjádřená v Referendu, a namísto toho se obec začala snažit referendum zmařit. Sekundární motivací pak může být obava, že by kladné stanovisko občanů vyjádřené v Referendu mohlo oddálit realizaci projektu, a vyvolat tím smluvní sankce, které by mohla nést Obec, event. její zástupci.
15. Ve svém doplňujícím vyjádření pak Přípravný výbor reagoval především na výše rekapitulované vyjádření Obce, které považuje za nepravdivé a zaujaté. Opětovně přitom poukázal na to, že Obec namísto standardního postupu, tedy, že s ohledem na občanskou iniciativu nejdříve proběhne místní referendum a podle jeho výsledku Obec zaujme k věci adekvátní postoj, se Obec zcela nepochopitelně rozhodla podepsat nevýhodné smlouvy s developerem okamžitě a současně bránila vyhlášení referenda zabránit, a to i za cenu nezákonnosti takového postupu. Tyto nezákonné postupy (např. hledání formalistických a bagatelních vad v podpisových arších, vyvíjení nátlaku na odvolání či zpětvzetí podpisu na arších apod.) konstatovaly soudy v proběhnuvších soudních řízeních, kterými se Přípravný výbor popsaným praktikám Obce úspěšně bránil. Tyto praktiky pak dle zjištění soudů činil jménem Obce právě navrhovatel (jako její zástupitel). Jak Obec, tak navrhovatel tedy zjevně mají na výsledku Referenda zájem. Na Obec tak nelze nahlížet jako na není nezávislý orgán, který by v procesu vyhlášení Referenda řádně plnil svou ústavní roli. Z této role dle rozsudků soudů Obec jednoznačně vystoupila ve chvíli, kdy se pokusila vyhlášení referenda nezákonně zabránit. Obec i navrhovatel pak od počátku jednají ve shodě s developerem. V této souvislosti Přípravný výbor dále poukázal na to, že v den voleb (a tedy i hlasování v Referendu) byly v bezprostřední blízkosti volební místnosti billboardy developera a rozdávaly se propagační letáky developera (dle zápisu o průběhu voleb poté museli být tito agitátoři vykázáni). Veškerá podání Obce v popsaném procesu boje proti vyhlášení Referenda pak vykazují shodné prvky formátování jako podání navrhovatele. Je tak zřejmé, že Obec, developera a navrhovatele zastřešuje jedna advokátní kancelář, která vymýšlí a organizuje společný postup a kroky.
16. S ohledem na vše uvedené považuje Přípravný výbor návrh za šikanózní, a proto navrhuje, aby jej soud zamítl. Přípravný výbor zároveň navrhuje, aby soud zvážil šikanózní povahu návrhu při rozhodování o nákladech řízení a přiznal Přípravnému výboru náhradu nákladů řízení. K tomu uvádí, že náklady na zastoupení ve veškerých sporech týkajících Referenda již vyšly na cca 250 000 Kč, které Přípravný výbor platí ze svého, přičemž přes úspěch ve všech dosavadních sporech mu tyto náklady nebyly nijak nahrazeny. Přípravný výbor se proto domnívá, že nepřiznání náhrady nákladů řízení by s ohledem na okolnosti věci bylo v rozporu s dobrými mravy a obecnou ideou spravedlnosti při přiznávání práva na náhradu nákladů řízení úspěšnému účastníkovi řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

Replika navrhovatele

17. Na vyjádření Přípravného výboru reagoval navrhovatel písemným podáním datovaným 10. 11. 2025, které bylo soudu i ostatním účastníkům doručeno krátkou cestou při jednání konaném ve věci dne 11. 11. 2025. Navrhovatel v replice reagoval především na doplňující vyjádření Přípravného výboru, které je dle jeho názoru z hlediska předmětu řízení irrelevantní a nadto obsahuje zkreslené a nepravdivé informace.
18. Navrhovatel zdůraznil, že předmětem posouzení v daném řízení je jednání pana K., který z pozice předsedy okrskové volební komise nabádal oprávněné osoby k hlasování v Referendu a zároveň jim radil, jak mají hlasovat (ANO v případě obou otázek, pokud chtějí v Obci školu a školku). Pan K. dále dle tvrzení navrhovatele vycházel z hlasovací místnosti a před ní hovořil s příchozími o Referendu. K agitaci pro hlasování ANO v Referendu ostatně docházelo před hlasovací místností po část obou volebních dnů i ze strany dalších příznivců Referenda, konkrétně panem Č. a panem F. V hlasovací místnosti se pak nad míru nezbytně nutnou zdržoval pan A., který tak přinejmenším nepřímo působil na příchozí oprávněné osoby.
19. Přípravný výbor ostatně ve svém vyjádření k návrhu připustil, že pan K. se příchozích do volební místnosti tázal, zda mají zájem hlasovat v Referendu, aby jim mohl poskytnout hlasovací lístky. Takové jednání je dle navrhovatele sugestivní a ve světle závěrů správních soudů i nepřipustné, neboť se jedná o nepovolenou agitaci pro hlasování v Referendu a ovlivňování osob oprávněných v Referendu hlasovat. V této souvislosti navrhovatel odkázal na usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 16. 2. 2023, č. j. 51 A 5/2023-70, ze kterého dle navrhovatele vyplývá, že pokud je v hlasovací místnosti označeno místo, kde se vydávají hlasovací lístky a obálky pro hlasování Referendum, není již prostor se příchozích dotazovat, zda chtějí v Referendu hlasovat, a aktivita musí být ponechána pouze na příchozích oprávněných osobách.
20. K zmíněným zkresleným a nepravdivým tvrzením Přípravného výboru navrhovatel podotkl, že jsou to právě představitelé Přípravného výboru a zastánci Referenda, kteří jednají aktivisticky, manipulují s občany Obce a poskytují zavádějící informace. Obci šlo vždy pouze o to, aby občané měli k dispozici pravdivé a relevantní informace.

Splnění procesních podmínek

21. Podle § 91a odst. 1 písm. d) s. ř. s. se návrhem u soudu lze za podmínek stanovených zákonem o místním referendu domáhat vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu. S citovaným ustanovením koresponduje § 58 odst. 1 písm. a) zákona o místním referendu, podle něhož návrh na vyslovení neplatnosti hlasování nebo neplatnosti rozhodnutí v místním referendu může podat u soudu každá oprávněná osoba nebo přípravný výbor, mají-li za to, že došlo k takovému porušení ustanovení zákona o místním referendu, které mohlo ovlivnit jeho výsledek.
22. Podle § 2 zákon o místním referendu má právo hlasovat v místním referendu každá osoba, která má právo volit do zastupitelstva obce (dále „oprávněná osoba“).
23. Podle § 16 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecního zřízení), je občanem obce fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a je v obci hlášena k trvalému pobytu. Podle odst. 2 písm. a) téhož ustanovení pak má občan obce, který dosáhl věku 18

let, právo volit a být volen do zastupitelstva obce za podmínek stanovených zvláštním zákonem.

24. Soud konstatuje, že návrh byl podán včas, a to osobou oprávněnou podle § 58 odst. 1 zákona o místním referendu (Obecní úřad Statenice soudu osvědčil, že navrhovatel byl ke dni uzavření seznamu oprávněných osob v souvislosti s místním referendem konaném v obci Statenice ve dnech 3. A 4. 10. 2025 zapsán v seznamu oprávněných osob, přičemž soud tuto skutečnost ověřil ze seznamu oprávněných osob). Návrh splňuje i další zákonné náležitosti, soud jej proto přezkoumal v souladu s § 91a a § 93 s. ř. s., přičemž o něm rozhodl ve lhůtě dle § 91b odst. 3 s. ř. s.

Ústní jednání, dokazování a skutková zjištění

25. Při ústním jednání účastníci setrvali na svých stanoviscích, odkázali na svá písemná podání a konstatovali jejich podstatné body. Nad rámec svých písemných podání navrhovatel uvedl, že podal námitky proti zveřejněnému zápisu o průběhu a výsledku hlasování v místním referendu, ve kterém byl celým jménem uveden. Jeho námitkám bylo částečně vyhověno a zápis byl upraven. Ve zbytku však navrhovateli vyhověno nebylo, ale bylo mu členkou okrskové volební komise doporučeno, že pokud má nějaké námitky k průběhu hlasování v Referendu, ať podá návrh soudu, a proto tak učinil. Zástupce Přípravného výboru zdůraznil, že jako podstatné vnímá i události, ke kterým došlo před vlastním hlasováním v Referendu, kdy se dle jeho názoru jedná o dlouhodobý boj Obce i samotného navrhovatele proti konání Referenda. Starosta Obce se výslovně vymezil proti doplňujícímu vyjádření Přípravného výboru ze dne 6. 11. 2025 s tím, že občané se bez bližšího kontextu v problematice, k níž se konalo Referendum, jako laici neorientovali, proto je i on sám poučil o možnosti svůj souhlas s referendem odvolat.
26. Soud při jednání shrnul obsah dokumentace zachycující průběh a výsledky hlasování v místním referendu (dále „referendová dokumentace“).
27. Soud zrekapituloval Zápis o průběhu a výsledku hlasování v místním referendu obce Statenice (včetně jeho aktualizované verze), na který ve svých podáních odkazovali všichni účastníci řízení a z něhož zjistil zejména výsledky hlasování v Referendu, jak jsou blíže popsány v odst. 2 a 3 tohoto rozsudku. Z označeného zápisu soud zjistil průběh hlasování, přičemž komise blíže zaznamenala dva incidenty, ke kterým při hlasování došlo. V průběhu hlasování jednak dle zápisu po oba dny voleb jednak docházelo k rozdávání propagačních letáků „Naše Statenice“, jež můžou být vnímány jako ovlivňování při v bezprostřední blízkosti před volební místností místním referendu. Předseda komise J. K. proto vykázal brigádnice z bezprostřední blízkosti volební místnosti. Poté už se neukázaly. Při hlasování v referendu první den pak dle zápisu došlo k narušení voleb navrhovatelem (v pozdější aktualizované verzi již označeným toliko jako „jeden z voličů“), který se hlasitě projevoval a vulgárně se vyjadřoval ke konání referenda. Zároveň demonstrativně vyplňoval volební lístek do místního referenda před plentou, čímž porušoval volební zákon a narušoval důstojný průběh voleb v samotné volební místnosti. Na to byl upozorněn dalším voličem. Oba voliči pak byli napomenuti místopředsedkyní komise a následně se uklidnili. Konečně soud z informací dostupných na webových stránkách Obce ověřil, že v Obci byl pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, které se konaly ve dnech 3. a 4. října 2025, zřízen pouze jeden hlasovací okrsek.
28. Soud dále provedl dokazování výsledkem svědků, a to jednak členů okrskové volební Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

komise plnící zároveň funkci místní a okrskové komise pro místní referendum, které k průběhu hlasování a jeho organizaci navrhoval vyslechnout Přípravný výbor, a dále tři osob oprávněných hlasovat v referendu, jež byly slyšeny k návrhu navrhovatele stran toho, jakým způsobem měl pan J. K. z pozice v hlasovací místnosti za Referendum agitovat.

29. Svědek J. K. uvedl, že je zmocněncem Přípravného výboru. Zároveň byl členem okrskové volební komise, resp. jejím předsedou. Tuto komisi svolala a její první zasedání řídila M. S. Jedná se o úřednici místního obecního úřadu, která má velké zkušenosti s působením ve volebních komisích. Ta členům komise sdělila, že je potřeba ustanovit funkcionáře. Svědek se ujal funkce předsedy, protože jej navrhla paní P., dcera starosty Obce, která se sama ujala funkce místopředsedkyně, když ostatní členky předsedat komisi nechtěly. K organizaci hlasování v místním referendu svědek předeslal, že volby jsou pro něj svátek demokracie, a proto svou roli v okrskové volební komisi bral velmi vážně a snažil se o to, aby vše proběhlo důstojně a slavnostně. Dále vedl, že si ještě před volbami s ostatními členy komise rozdělili role. On jako předseda komise seděl na prvním místě, s každým příchozím se přivítal, voliče legitimoval a zapisovatelce, kterou byla paní S., diktoval údaje o voličích. Zároveň se každého z nich dotázal, zda bude hlasovat i v místním referendu, aby jim mohly být předány hlasovací lístky. Lidé většinou chtěli odvolit jak ve volbách, tak v Referendu. Místopředsedkyně komise pak kontrolovala předsedu a zapisovatelku. Další tři členky komise rozdávaly adekvátní obálky s lístky. Řada občanů se dotazovala na Referendum, ptali se, co znamená, co je jeho cílem a jak mají volit. Na tyto dotazy odpovídali členové komise tak, že tazatele odkázali na nástěnku, na které byly vyvěšeny hlasovací lístky, a sdělili jim, že si v klidu mohou vše přečíst a případně se vrátit a hlasovat, pokud budou mít o hlasování zájem. Iniciativu stran vysvětlování převzala převážně paní P. a paní S. Svědek následně popsal, že do volební, resp. hlasovací místnosti přišel též navrhovatel se svou manželkou. Ta ale s sebou neměla občanský průkaz, tudíž si jej musela jet domů vyzvednout a hlasovat přišla později. Navrhovatel svědka ignoroval a začal se v hlasovací místnosti chovat nevhodně, mimo jiné se slovně navezl do svědka. Svědek se proto radši do interakce příliš nezapojoval. Paní P. navrhovatele slovně usměrňovala, což se jí nakonec podařilo. Konečně svědek uvedl, že svou výpověď před jednáním s nikým neřešil. Pouze věc probíral se svou ženou, což považuje za přirozené. Není si vědom ani toho, že by výpověď před soudem řešily další členky komise. V rámci společné chatovací skupiny řešili členové komise zejména zápis o průběhu hlasování v Referendu, který nakonec k námitkám navrhovatele pozměnili tak, že v rámci popisu chování navrhovatele v hlasovací místnosti výslovně neuvedli jeho jméno. Svědek výslovně popřel, že by vůči navrhovateli či dalším osobám, které se dostavily k hlasování, vystupoval tak, jak je popisováno v návrhu, tedy že by je vybízel k hlasování v Referendu a zároveň je nabádal, aby hlasovali pro odpověď ANO, pokud chtějí v Obci školu. Má za to, že jak on, tak všechny ostatní členky komise, se chovali zcela profesionálně. Do zápisu o průběhu a výsledku hlasování v místním referendu pak zaznamenali vše, co považovali ve vztahu k průběhu hlasování za podstatné.
30. Svědkyně M. J. P. předně uvedla, že byla místopředsedkyní okrskové volební komise. Zároveň je dcerou starosty Obce. Žije zde celý život a zná se prakticky s celou obcí. Oba hlasovací dny svědkyně popsal jako velmi stresující. Volební účast byla nezvykle vysoká, tudíž příchozí voliči museli poměrně dlouho čekat. Vlastní průběh hlasování byl organizován tak, že příchozí voliče oslovoval předseda komise pan K. a zapisovatelka paní S. Volič byl primárně tázán, zda bude hlasovat i v referendu. Tato informace byla důležitá i z pohledu následného sčítání hlasů. Pokud volič projevil zájem volit a zároveň i hlasovat v Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

místním referendu, byl zapsán do obou seznamů voličů. Svědkyně vypověděla, že bylo hodně lidí, kteří se na komisi obraceli s dotazy, o co v Referendu jde, že tomu nerozumí. Členové komise však byli instruováni, že na takové dotazy nesmějí odpovídat, a proto vždy voliče pro vysvětlení odkazovali na nástěnku, kde byly vyvěšeny hlasovací lístky. Svědkyně popřela, že by slyšela to, co je tvrzeno v návrhu, tedy že by pan K. agitoval pro hlasování v Referendu způsobem, že by příchozí ponoukal, ať hlasují, pokud chtějí školu. Připustila nicméně, že pan K. byl ze začátku hodně aktivní a v jednom, maximálně ve dvou případech povzbuzoval příchozího, ať hlasuje v Referendu. Svědkyně si zmiňované jednání vysvětluje spíše nadšením pana K. pro věc a jeho jistou nezkušeností, pokud jde o roli ve volební komisi. Větší význam pro vlastní hlasování v Referendu tomu svědkyně nepřikládala. Svědkyně proto pana K. v tomto ohledu usměrnila, přičemž on toto nadále respektoval a celá komise se již chovala zcela jednotně v tom smyslu, že se k obsahu referenda nevyjadřovala. Pokud jde o náladu v hlasovací místnosti po dobu hlasování v Referendu, tak tak byla občas emočně vypjatá. Voliči v některých případech vyjádřili svůj názor na Referendum, nicméně nebylo třeba volat příslušníky Policie ČR. Pokud jde o navrhovatele, tak svědkyně uvedla, že ten volil v pátek, přičemž v hlasovací místnosti se choval nevhodně. Svědkyně ho proto dvakrát slovně usměrnila. Zasáhla rychle, aby nebyl narušen hladký průběh voleb, resp. hlasování. On se následně uklidnil a odvolil. K dotazům navrhovatele pak svědkyně uvedla, že volební místnost připravovala paní S., přičemž na dveřích byl nápis REFERENDUM. K obsahu zápisu o průběhu a výsledku hlasování v místním referendu uvedla, že veškeré dění v hlasovací místnosti zde rozhodně uvádět nemohli, nicméně s ostatními členy komise se shodli, že uvádí to podstatné. Svědkyně uvedla, že sice z doslechu se k ní po konání Referenda doneslo, že se snad členové Přípravného výboru snažili komunikovat s voliči, nicméně sama nic takového v hlasovací místnosti nezaznamenala. Zaznamenala pouze přítomnost dvou osob spojených s iniciativou kolem Referenda v hlasovací místnosti, a to pana F. a paní Č. Paní Č. v místnosti setrvala asi o tři minuty déle, než měla, tak ji členové komise požádali, aby odešla. Pan F. v hlasovací místnosti nějakou dobu seděl, protože byl také členkou komise požádán, aby místnost opustil, neboť zde již nemá co dělat. To také udělal.

31. Svědkyně **M. S.** uvedla, že byla členkou okrskové volební komise a zároveň zapisovatelkou. Pracuje na obecním úřadu a s organizací voleb a úlohou člena volebních komisí má velké zkušenosti. Spravuje facebookový profil obce a její webové stránky, kde vytvořila mj. určitý manuál pro volby. V Obci nicméně nebydlí. K průběhu hlasování uvedla, že účast byla vysoká, a tudíž voliči museli poměrně dlouho čekat. Někteří nevěděli, že Referendum probíhá, členové komise nicméně odmítali žádosti voličů na vysvětlení a odkazovali je na internet. V tomto byli všichni jednotní. Svědkyně ostatně již na první schůzce všechny členy upozorňovala už od první schůze na nepřípustnost jakékoliv agitace. Svědkyně nezaznamenala, že by pan K. příchozí voliče nabádal, ať hlasují v Referendu, pakliže chtějí školu. Nezdálo se jí, že by ani na samotném začátku hlasování vyzýval lidi k hlasování. Druhý den hlasování si nicméně všimla, že přišla jedna paní a chtěla ohledně Referenda poradit, přičemž pan K. měl tendence jí to začít vysvětlovat. Všichni členové komise nicméně okamžitě zareagovali a usměrnili jej. Komise též byla občany upozorněna na slečnu, která před obecním úřadem rozdávala letáky. Tu předseda vykázal. Svědkyně dále uvedla, že před volební místností prý byly letáky vztahující se k plánovanému developerskému projektu. Tuto situaci ovšem nijak nehodnotila ve vztahu k Referendu. Má za to, že vykládat ji jako agitaci proti Referendu nelze, i když na Facebooku posléze někdo

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

tuto aktivitu spojoval s agitací. Dle jejího úsudku se jednalo pouze o informaci stran možného rozvoje Obce. Jako jediný významnější incident, ke kterému v hlasovací místnosti došlo, svědkyně popsala průběh hlasování navrhovatele. S ním jednala primárně ona. Legitimovala ho a zeptala se, zda bude volit do Poslanecké sněmovny a hlasovat v Referendu. Navrhovatel se vyjádřil nevybíravým způsobem tak, že bude hlasovat i v Referendu, přičemž se nevybíravě vyjádřil i k osobě pana K. Následně navrhovatel začal vyplňovat hlasovací lístek ještě před vstupem za plentu, načež byl upozorněn jinou voličkou, že tak činit nesmí. Poté, co byl slovně usměrněn i ze strany místopředsdkyně komise, odebral se hlasovat za plentu. Stran informování příchozích osob svědkyně uvedla, že k volební a hlasovací místnosti vedly směrnice. Příchozích se komise vždy dotázala, do jakých typů voleb se chtějí zapojit. Dle jejího úsudku se i pan K. choval zcela profesionálně, byť na něm bylo vidět nadšení. K dotazu, zda si nevšimla, že by v hlasovací místnosti docházelo k agitaci ze strany dalších osob spojených s iniciativou kolem Referenda, svědkyně uvedla, že v místnosti déle seděl pan F. Tvrdil, že mu to pan K. povolil. Svědkyně mu nicméně vysvětlila, že v hlasovací místnosti po odvolení dále setrvat nemůže.

32. Svědkyně **Z. S.** vypověděla, že byla členkou okrskové volební komise. K samotnému předmětu Referenda nemá žádný vztah. Dle jejího úsudku se všichni členové komise chovali profesionálně. Pan K. se ptal voličů, kterých voleb se chtějí zúčastnit. Pokud se někdo z příchozích doptával na předmět Referenda, odpovídali členové komise tak, že takové věci komentovat nemohou. Svědkyně dále popsala, že ve volební místnosti se po určitou dobu zdržovaly osoby, které Referendum iniciovaly, což bylo to jediné, co se jí na průběhu voleb nelíbilo. Jednalo se konkrétně o pana F., paní Č. a pana A. Tito se zdržovali u fronty příchozích voličů. Pan A. byl s dítětem na ochozu. Svědkyně neviděla ani neslyšela, zda s někým komunikoval. Paní Č. po chvíli odešla. Pan F. se v místnosti nacházel dlouho, a to přibližně 15–20 minut. Pokud jde o chování pana K., svědkyně si nevzpomíná, že by někdy přímo agitoval, aby příchozí hlasovali v Referendu, pokud chtějí školu. Svědkyně si nevybavovala, že by byl pan K. pro své chování ve volební místnosti ze strany jiných členů komise jakkoliv usměrňován. Nicméně má za to, že dotazy pana K. ohledně hlasování v Referendu byly určitou formou psychologického nátlaku. Tento nátlak vnímala v tom, že pokud si příchozí nebyli jistí, tak pan K. opakoval otázku, zda chtějí v referendu hlasovat. Nejprve uvedla, že pan K. zároveň v ruce držel hlasovací lístky, které příchozím podával, nicméně následně si uvědomila, že pan K. vlastně hlasovací lístky vůbec nedistribuoval, nicméně opakovaně se ptal, zda budou hlasovat i v Referendu. Druhý den hlasování si svědkyně všimla, že jednoho voliče, který si nebyl jistý, zda chce hlasovat v Referendum, vzal pan K. k nástěnce s informacemi s tím, ať se rozhodne. Sama se proti tomu nicméně nijak neohradila a nevšimla si, že by pana K. usměrnila některá z dalších členek okrskové volební komise.
33. Svědkyně **A. H.** uvedla, že byla členkou okrskové volební komise. V hlasovací místnosti seděla komise v řadě, přičemž svědkyně zde byla usazena až na posledním místě (myšleno ode dveří), a tak neměla moc přehled co se děje vpředu a o incidentu s navrhovatelem slyšela jen z doslechu. Jinak v průběhu hlasování nepozorovala nic mimořádného, pouze vysokou volební účast. Pokud jde o organizaci hlasování, tak svědkyně uvedla, že pan K. každého příchozího oslovil, zda chce volit do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a zda chce hlasovat v referendu. Dle svědkyně Přípravný výbor vyvíjel na občany nátlak (ona sama měla ve schránce minimálně 3 letáky). Měla dojem, že na neznalé vyvíjí nadměrnou snahu, aby hlasovali. Jako problematické vnímala svědkyně už samotné referendové otázky, které Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

jsou dle jejího úsudku zavádějící. Svědkyně má za to, že volič blíže neznalý věci by s ohledem na formulaci otázek vždy odpověděl kladně. K jednání pana K. nicméně svědkyně uvedla, že s voliči jednal slušně a pozitivně. O obsahu otázek a předmětu Referenda s nimi nehovořil. Pokud někdo řekl, že nechce hlasovat v referendu, tak se mu nevnucoval. Pokud volič váhal, podal mu pan K. hlasovací lístky a vyslal ho za plentu s tím, aby si zde lístky přečetl a rozhodl se, zda a jak bude hlasovat. Následně se však svědkyně opravila, že hlasovací lístky vlastně pan K. nerozdával. Konečně svědkyně k průběhu hlasování uvedla, že dva voliči byli z volební místnosti vykázáni. Jednalo se o pány F. a A. Tito v místnosti setrvali přibližně 15 minut, přestože už měli odvoleno.

34. Svědkyně J. Š. na úvod zmínila, že je nedoslýchavá. V průběhu své výpovědi pak skutečně špatně slyšela kladené otázky, proto jí je členové senátu museli často hlasitě opakovat. Uvedla, že byla členkou okrskové volební komise. Hlasování dle jejího úsudku probíhalo v klidu. Navrhovatele u voleb viděla, ale konflikt nezaznamenala. Seděla vzadu, a tak neslyšela, co se dělo. Pan K. každému vysvětloval, že může hlasovat v Referendu. Každého přichozícího se dotazoval, zda bude volit v místním referendu. Neznalé voliče pak odvedl k nástěnce, na které byly vylepeny hlasovací lístky. Pokud někdo řekl, že hlasovat v Referendu nechce, tak jej pan K. nijak nepřesvědčoval. Nikomu též neříkal, jak má hlasovat. Příznivci Referenda se snažili agitovat již před volební místností. Například paní Č. se nacházela před volební místností celé odpoledne a bavila se s lidmi; o čem se s lidmi bavila, ovšem svědkyně neslyšela.
35. Svědek P. V. vypověděl, že v Obci žije 24 let. S navrhovatelem jsou přátelé. Do volební místnosti se dostavil v sobotu. Účast byla vysoká a svědek nebyl dost oblečený. Byla mu zima, a tak si šel sednout do volební místnosti a požádal kamaráda, aby mu ve frontě držel místo. V hlasovací místnosti se takto zdržel asi 20 minut. Pozoroval, že spousta starších voličů neví, co je místní referendum. V jednom případě slyšel odpovídat pana K. na dotaz starších voličů: „*jestli chcete vybavenost (tj. infrastrukturu, školu), vyberte A*“. Také dvakrát, možná třikrát slyšel odpověď pana K. na dotaz, co je to referendum, ve stylu „*měli byste hlasovat, je to dobrá věc*“. Svědek se domnívá, že pana K. musela minimálně osoba sedící po jeho pravici slyšet. Svědek dále uvedl, že jeho žena šla volit, resp. hlasovat později. Konkrétně uvedl, že stála ve frontě přibližně 10 metrů od vchodu, když opouštěl volební místnost. Dle jejích sdělení prý vše probíhalo bez problémů, nic neobvyklého neslyšela; jí samotné se dle svědka nikdo z komise na nic neptal. K dotazu zástupce Přípravného výboru svědek uvedl, že přestože u voleb potkal řadu známých, nicméně neví, kdo z nich by mohl slyšet to, co svědek slyšel říkat pana K.
36. Svědkyně V. C. P. uvedla, že v Obci žije od roku 2009 a je manželkou navrhovatele. Volila, resp. hlasovala první den voleb, něco po druhé hodině. Přišla hned po zahájení voleb, nicméně si vzala nesprávný dokad, tudíž se musela vrátit domů pro občanský průkaz. Nejprve však počkala na manžela, až odvolí, a sledovala dění ve volební síni. První, co viděla po příchodu do volební místnosti, byl pan A., který se zde zůstal a šel s dítětem na patro. Pan K. vybíhal k frontě voličů a komunikoval s nimi. K dotazu členky senátu, jak mohl pan K. zároveň neustále komunikovat s voliči ve frontě, když volební účast byla vysoká a pan K. musel plnit svou roli člena okrskové volební komise, svědkyně upřesnila, že pan K. byl ve frontě ve chvíli, když do místnosti s manželem vstoupili. Co přesně si s lidmi povídal, neslyšela. Když pak pan K. svědkyni s manželem zahlédl, odešel zpět ke stolu. Žádného zásadního incidentu, který by vyvolal její manžel, si nevšimla. K dotazu člena senátu

připustila, že navrhovatel vulgárním slovem označil Referendum a že byl následně slovně usměrněn členkou komise. Poté spolu s manželem odjeli domů. Když se svědkyně do volební místnosti vrátila, viděla pana K. opět popsáním způsobem agitovat. Také uvedla, že tentokrát se ve volební místnosti potkala s manželkou V. Při konfrontaci členkou senátu, že pan V. dle své výpovědi hlasoval v sobotu, se svědkyně opravila a uvedla, že se zde potkala pouze s paní L. V. Při druhé návštěvě dostala lístky od pana K. Sama si o ně řekla, proto se jí pan K. na nic nedotazoval. Po druhé návštěvě volební místnosti svědkyně nabyla dojmu, že byl kladen velký důraz na snahu, aby voliči hlasovali v Referendu. Pan K. neustále mluvil ze svého místa na příchozí voliče a komise ho neusměrňovala. V případě obou návštěv volební místnosti slyšela svědkyně něco ve smyslu: „*Chcete školu? Měli byste volit do Referenda*“. Na dotaz členky senátu, v kolika přesně případech toto slyšela, nebyla svědkyně schopná odpovědět. Nevěnovala panu K. zase takovou pozornost. Jen měla dojem, že jeho aktivita je enormní. Je sice právní laik, ale z jejího pohledu se jí to nezdálo v pořádku. Svědkyně je přesvědčená, že ostatní členové komise museli jednání pana K. zaznamenat. Svědkyně též uvedla, že těmito událostmi byla velmi překvapená, tak vše konzultovala se svou kamarádkou, která slyšela to samé, tj. něco ve stylu „*Chcete školu? Měli byste volit do Referenda*“. Nikoho dalšího (kromě pana K.) podněcovat voliče k hlasování v Referendu svědkyně neviděla.

37. Na základě provedeného dokazování soud dospěl k následujícím skutkovým závěrům: Soud má za zjištěné, jakým způsobem okrsková volební komise organizovala průběh hlasování. Všichni vyslechnutí svědci, kteří byli zároveň členy komise, shodně popsali, jakým způsobem si rozdělili jednotlivé role. Tito svědci v zásadě shodně popsali i podstatný průběh událostí. Soud má dále za prokázané, že pan K., který byl předsedou komise, oslovil téměř každého příchozího voliče. Zároveň se příchozích vždy dotázal, zda chtějí volit do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a zda chtějí hlasovat v Referendu. Činil tak pro účely evidence účasti a distribuce hlasovacích lístků, které pošta voličům nedoručuje do poštovních schránek. Všichni svědci, kteří byli členy volební komise, zároveň jednoznačně všichni vyloučili, že by ze strany některého z nich, resp. konkrétně ze strany pana K., docházelo ke komentování předmětu Referenda či snad k tomu, že by pan K. vybízel příchozí voliče k hlasování v obou referendových otázkách ANO, pokud chtějí v Obci školu. Soud přitom nemá důvod pochybovat o věrohodnosti jejich výpovědi. Pokud další dva vyslechnutí svědci uvedli, že po dobu, po kterou se nacházeli v hlasovací místnosti, několikrát takovou pobídku z úst pana K. vyslechli, nepůsobila jejich výpověď ve světle jednoznačných vyjádření slyšených členů okrskové komise věrohodně. Výpovědi těchto dvou svědků soud vyhodnotil jako méně přesvědčivé. V tomto směru vzal v úvahu osobní vazby, které tyto svědky k navrhovateli pojí. Soud má tedy z uvedených důvodů za prokázané, že pan K. ani jiný z členů okrskové volební komise se navrhovatelem tvrzeného jednání (tj. že by naváděl voliče, aby na referendové otázky hlasovali ANO, pokud chtějí v Obci školu) v hlasovací místnosti nedopouštěli.
38. Pokud pak jde o výpovědi stran toho, zda a do jaké míry pan K. vybízel příchozí voliče, ať hlasují v Referendu, zde se již svědci ve svých výpovědích částečně liší. Svědecké výpovědi v tomto ohledu dle názoru soudu svědčí zejména o tom, že konání Referenda a události s ním související rozdělily občany Obce na dva tábory, z nichž někteří aktivně za Referendum vystupují a jiní jsou zase výrazně proti iniciativě s ním spojené. Již z výpovědí některých členek okrskové volební komise bylo zřejmé, že jednání pana K. ve volební místnosti hodnotí prizmatem svého postoje k Referendu. Subjektivní úhel pohledu se dle Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

názoru soudu promítl do výpovědi svědkyň Z. S., A. H. a J. Š., které přisuzovaly panu K. snahu příchozí voliče ovlivnit v tom smyslu, aby zvýšil účast v Referendu. Tyto svědkyně se často odkazovaly na kontext událostí předcházejících vlastnímu hlasování v Referendu či na návodnou a zavádějící formulaci referendových otázek. Objektivně však z výpovědi svědků nebylo zjištěno, že by pan K. ve větším rozsahu příchozí voliče k hlasování v Referendu vybízel. Z provedených výsledků svědků vyplynulo, že takového jednání se pan K. dopustil nanejvýš v řádu jednotek případů. Co bylo pohnutkou pro takové jednání, pak svědci opět hodnotí zcela subjektivně, kdy jedni v jeho jednání vidí snahu ovlivnit voliče a navýšit účast v Referendu a druzí popsané jednání považují jen za exces, který přisuzují pouze nadšení pana K. pro věc a jistou nezkušeností pana K. Soud má však za to, že svědkyněmi popsaný průběh událostí rozhodně nenasvědčuje tomu, že by se pan K. dopouštěl nějakého psychologického nátlaku či manipulace, jak naznačuje tvrzení navrhovatele.

39. Obdobně subjektivně pak vyznívala i svědecká výpověď paní C. P., ze které bylo zřejmé, že se jí celá iniciativa kolem Referenda velmi dotýká a vnímá ji jako osobní útok na svou rodinu. Ve své výpovědi též často zmiňovala události, které předcházely hlasování a samotnému vyhlášení Referenda. Svědkyně sama nicméně v reakci na dotazy členů senátu připustila, že projevům pana K. v hlasovací místnosti nevěnovala až takovou pozornost, a tudíž není schopna reprodukovat přesně, co pan K. komu říkal, nicméně že jí nepřišlo v pořádku, že s každým mluvil o Referendu. Také popis dalších událostí ze strany paní C. P. je dle soudu zatížen subjektivním (až emočním) pohledem na věc, kdy tato například opakovaně líčila, že pan K. neustále vybíhal k frontě a agitoval pro hlasování Referendu. Když však byla konfrontována s tím, že pan K. musel s ohledem na vysokou volební účast prakticky po celou dobu sedět na svém místě a plnit úkoly člena a předsedy okrskové komise, upravila svou výpověď v tom smyslu, že viděla pana K. komunikovat s voliči ve frontě v době, kdy s manželem přicházela k volební místnosti. Jak je však pan K. uviděl, vrátil se na své místo. Šlo tedy pravděpodobně o pár minut hned na začátku hlasování (kdy svědkyně uvedla, že se k volbám vypravili hned v pátek krátce po druhé hodině). O čem pan K. s voliči komunikoval, svědkyně přesně nevěděla.
40. Z provedených svědeckých výpovědí konečně vyplynulo, že v hlasovací místnosti se pohybovaly i jiné osoby, které jsou spojeny s iniciativou Referenda. Zároveň svědci prakticky shodně vypověděli, že pan F. v hlasovací místnosti pouze seděl, a to zhruba 15 minut. Pan A. se zde zůstal a hrál si na galerii s dítětem. Paní Č. setrvala v místnosti pouze několik minut, hovořila s některými příchozími voliči. Obsah rozhovorů těchto osob s příchozími voliči, pokud k nim došlo, však svědci nebyli schopni popsat. Stran toho, jak se tyto osoby chovaly před hlasovací místností, pak předvolaní svědci neuvedli nic konkrétního. Nic tedy nenasvědčuje tomu, že by přítomnost těchto osob měla zásadním způsobem narušit průběh hlasování.
41. Soud neprovedl účastnický výslech navrhovatele, neboť jeho stanovisko je zřejmé z předmětného návrhu, přičemž při jednání mohl navrhovatel uvést vše, co považoval za rozhodné. Jeho výslech byl tedy nadbytečný. Obdobně soud neprovedl důkaz svědeckou výpovědí paní L. V., která sice byla k podání svědecké výpovědi předvolána, nicméně se z účasti na jednání ze zdravotních důvodů omluvila. Vzhledem k obsahu dosavadních svědeckých výpovědí však soud považoval rozhodný skutkový stav za dostatečně zjištěný, a proto výslech omluvené svědkyně V. již vyhodnotil jako nadbytečný.

42. Soud dále přes návrh Přípravného výboru k důkazu neprovedl listiny a fotografie označené Přípravným výborem v jeho doplňujícím vyjádření ze dne 6. 11. 2025 (konkrétně se jednalo o odpověď dle zákona o svobodném přístupu k informacím, podnět k vykonání dozoru podaný k ministerstvu vnitra, fotografie z bezprostřední blízkosti volební místnosti pořízené v den konání voleb porovnání vizuální stránky a formátování podání navrhovatele a Obce Statenice), neboť tyto důkazy měly prokázat tvrzení Přípravného výboru (že Obec v boji proti referendu již utratila za právní zastoupení více jak 250 000 Kč, přičemž Obec od počátku jedná ve shodě s navrhovatelem a developerem, kdy k tvrzenému boji proti referendu Obec několik dní před konáním voleb obec Statenice zneužila obecní zpravodaj k propagaci developera a k tomu, aby občané v referendu hlasovali „NE“), která nejsou pro posouzení věci rozhodná. Ostatně i zástupce přípravného výboru při jednání uvedl, že tyto listiny byly k důkazu navrženy spíše pro ilustraci.

Posouzení návrhu

Obecná východiska

43. Úvodem věcného posouzení návrhu soud předesílá, že místní referendum představuje jeden ze základních projevů přímé demokracie. Jeho prostřednictvím se občané obce, resp. oprávněné osoby ve smyslu zákona o místním referendu, mohou vyjadřovat k otázkám majícím podstatný dopad na rozvoj místní samosprávy a obecně k otázkám spadajícím do oblasti veřejného zájmu. Zákon o místním referendu tudíž naplňuje ústavně zaručené politické právo podílet se na správě věcí veřejných přímo podle čl. 21 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále „Listina“). Tato zákonná úprava a její výklad a používání musí umožňovat a ochraňovat svobodnou soutěž politických sil v demokratické společnosti (viz čl. 22 Listiny). Judikatura NSS z toho dovozuje, že „otázky přípustnosti konání a posuzování platnosti rozhodnutí přijatého v místním referendu je třeba hodnotit nikoliv restriktivním, formalistickým způsobem, nýbrž způsobem, zohledňujícím skutečnost, že se jedná o jednu ze základních forem demokracie. Jinak řečeno, v pochybnostech by měly soudy rozhodovat ve prospěch konání místního referenda a vyslovení jeho neplatnosti připadá do úvahy jen tehdy, jestliže se jednoznačně prokáže, že referendum bylo provedeno protizákonným způsobem, resp. je zjevné, že nemělo být vůbec vyhlášeno.“ (rozsudek NSS ze dne 29. 8. 2012, č. j. Ars 1/2012-26, č. 2718/2012 Sb. NSS, bod 14).
44. Obecně by proto správní soudy měly přistupovat k návrhům na vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu zdrženlivě, neboť lze vycházet z vyvratitelné domněnky, že zjištěný výsledek hlasování v místním referendu odpovídá vůli osob oprávněných v referendu hlasovat. Občané obce mají právo, aby se na základě zejména veřejné debaty, vedené kampaně a informací zjištěných z dalších zdrojů svobodně rozhodli, jaký postoj k otázce položené v místním referendu zaujmou. Soud musí v rozsahu vymezeném v návrhu posuzovat, zdali při přípravě, konání nebo zjišťování výsledků hlasování v místním referendu byly naplněny předpoklady pro to, aby se občané mohli svobodně rozhodnout, jaký postoj k otázce položené v místním referendu zaujmou. K zásahům soudní moci by mělo dojít toliko v případech, kdy jsou zjištěna závažná pochybení, která mohla mít vliv na výsledek hlasování v místním referendu [srov. § 58 odst. 1 písm. a) zákona o místním referendu]. V pochybnostech je třeba rozhodnout ve prospěch konání místního referenda. V návrhu tvrzené vady proto soud posuzuje z hlediska toho, zdali nezakládají nezákonné překážky buď pro samotné konání místního referenda, nebo pro dosažení

platnosti rozhodnutí v místním referendu. Oproti volbám totiž sehrává dosažená účast oprávněných osob na hlasování v místním referendu klíčovou roli, neboť při nedostatečné účasti není výsledné rozhodnutí vůbec platné (viz § 48 odst. 1 zákona o místním referendu). Požadavek zdrženlivosti a přiměřenosti zásahu orgánů státní moci (soudů) do výsledků voleb (což lze vztáhnout i na problematiku výsledků místního referenda), ostatně vyjádřil i Ústavní soud (např. nález ze dne 13. 12. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 74/04).

45. Zákon o místním referendu upravuje tři důvody podání návrhu na vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu, a to pokud a) došlo k takovému porušení ustanovení tohoto zákona, které mohlo ovlivnit jeho výsledek, b) bylo konáno místní referendum o věci, která nepatří do samostatné působnosti obce nebo statutárního města, nebo c) bylo konáno místní referendum o věci, o níž místní referendum nelze podle § 6 konat [pozn. soudu – jde o zjevný legislativně technický omyl, neboť je zřejmé, že má jít o § 7 (viz bod 26 rozsudku NSS ze dne 18. 6. 2013, č. j. Ars 2/2013-59, č. 2919/2013 Sb. NSS)].
46. V rozsudku 17. 3. 2016, č. j. Ars 4/2015-45, č. 3414/2016 Sb. NSS, NSS dovodil, že z následné soudní kontroly referenda podle § 91a odst. 1 písm. d) s. ř. s. nejsou vyňata žádná porušení zákona. Pokud půjde o situace nepředvídané výslovně § 58 odst. 1 písm. b) a c) zákona o místním referendu, pak bude muset soud zkoumat, zda se jedná o porušení, která mohla mít vliv na výsledek referenda [§ 58 odst. 1 písm. a) zákona o místním referendu]. Pokud ano, bude muset rozhodnout, zda toto porušení bude mít za následek neplatnost hlasování v místním referendu.
47. Při posuzování návrhu na vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu lze přiměřeně vyjít z algoritmu přezkumu, který se užívá ve věcech volebních (viz např. rozsudek NSS ze dne 18. 6. 2013, č. j. Ars 2/2013-59, č. 2919/2013 Sb. NSS, bod 37). Dle tohoto přezkumného algoritmu soud v první řadě zjišťuje, zdali došlo k protizákonnosti, tj. k porušení ustanovení zákona o místním referendu, případně i jiného právního předpisu vážícího se k procesu organizace, konání a zjišťování výsledků místního referenda (viz usnesení NSS ze dne 4. 7. 2006, č. j. Vol 36/2006-21, č. 960/2006 Sb. NSS). Následně soud analyzuje vztah mezi zjištěnou protizákonností a celkovými výsledky místního referenda. Konečně ve třetím kroku soud posuzuje, zdali konstatovaná nezákonnost dosahuje takové intenzity, že ve svém důsledku přinejmenším výrazně zpochybňuje výsledky místního referenda (NSS v té souvislosti hovoří o *zatemnění volebních výsledků*, tedy o jejich zásadním zpochybnění - viz usnesení NSS ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2004-12, č. 354/2004 Sb. NSS).
48. Na rozdíl od volebních zákonů nezpřísnila novela provedená zákonem č. 322/2016 Sb. podmínky pro vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu podle § 58 odst. 1 písm. a) zákona o místním referendu. Dle tohoto ustanovení může návrh na vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu podat každá oprávněná osoba nebo přípravný výbor, mají-li za to, že došlo k takovému porušení ustanovení tohoto zákona, které **mohlo ovlivnit** jeho výsledek. S účinností od 1. 1. 2017 však volební zákony stanovují jako podmínku důvodnosti návrhu porušení příslušného volebního zákona způsobem, který **hrubě ovlivnil** výsledek voleb. Mezi zněním příslušných ustanovení volebních zákonů [srov. např. § 60 odst. 2 až 4 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o volbách do zastupitelstev obcí“)] a § 58 odst. 1 písm. a) zákona o místním referendu je dle současné právní úpravy významový rozdíl, jehož podstatu vystihl NSS v usnesení ze dne 15. 2. 2018, č. j. Vol 16/2018 – 33, č. 3717/2018 Sb. NSS, v bodě 22, tak, že „zákonodárce opustil předpoklad *pouhé potenciality*

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

vlivu porušení zákona na výsledek volby a zákonem č. 322/2016 Sb. zavedl požadavek, aby porušení zákona výsledek volby skutečně ovlivnilo. Jinými slovy, nyní již bude pro vyhovění volební stížnosti nutné, aby bylo v řízení podle § 90 s. ř. s. prokázáno, že došlo k porušení některého zákonného ustanovení upravujícího průběh volebního procesu a že tato protizákonnost ovlivnila (nikoli pouze mohla ovlivnit) výsledek voleb, a to hrubým způsobem.“ Na uvedené závěry navázal Ústavní soud, dle něhož došlo ke změně míry důkazu vyžadované k prokázání skutkových tvrzení o hrubém ovlivnění voleb. Po zmíněné novele nepostačuje důkazy podložená pravděpodobnost ovlivnění, ale je třeba prokázat samotné ovlivnění (viz nálezn Ústavního soudu ze dne 2. 4. 2019, sp. zn. I. ÚS 4178/18, bod 76). Z uvedeného vyplývá, že soud může vycházet při posuzování důvodnosti návrhu na vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu z volební judikatury reflektující znění volebních zákonů účinné do 31. 12. 2016 (tj. ve znění shodném s nyní účinnou právní úpravou v zákoně o místním referendu) v tom směru, že v řízení podle § 91a odst. 1 písm. d) s. ř. s. postačí prokázat potencialitu vlivu zjištěných nezákonností na celkové výsledky místního referenda (není třeba prokazovat, že protizákonnosti skutečně hrubě ovlivnily výsledky referenda).

49. Nelze však pominout, že i do konce roku 2016 mohla zásah volebního soudu dle judikatury vyvolat pouze porušení zákona způsobilá ovlivnit výsledky voleb v určité intenzitě. NSS k tomu podotkl, že i po provedené novele je možné z dosavadní judikatury vycházet, neboť pojem „*hrubé ovlivnění*“ výsledků voleb lze co do intenzity považovat za zákonodárcem zvolený ekvivalent jejich „*zatemnění*“ (viz usnesení ze dne 15. 2. 2018, č. j. Vol 16/2018-33, č. 3717/2018 Sb. NSS, bod 22). O zatemnění volebního výsledku jde tehdy, pokud je možno se důvodně domnívat, že by volby dopadly odlišně, pokud by nedošlo ke zjištěné nezákonnosti (viz usnesení NSS ze dne 10. 11. 2016, č. j. Vol 4/2016-191, č. 3522/2017 Sb. NSS, bod 63; či též BLAŽEK, T.; JIRÁSEK, J.; MOLEK, P.; POSPÍŠIL, P.; SOCHOROVÁ, V.; ŠEBEK, P. *Soudní řád správní – online komentář*. 3. akt. vyd. Praha: C. H. Beck, 2016, § 90).
50. Ve světle výše uvedených východisek přistoupil soud k posouzení důvodnosti předmětného návrhu na vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu. Soud s ohledem na tvrzení navrhovatele zkoumal, zdali se v případě Referenda nevyskytla taková porušení právního řádu, která by ve svém důsledku mohla mít vliv na účast oprávněných osob a platnost rozhodnutí v Referendu. Nejprve zkoumal, zdali navrhovateli tvrzená pochybení představují porušení zákona o místním referendu, případně souvisejících právních předpisů.

Porušení zásad pro vedení kampaně

51. Navrhovatel namítá, že v průběhu hlasování v Referendu docházelo v hlasovací místnosti k nepřipustné agitaci na podporu hlasování v Referendu. Konkrétně měla tato agitace spočívat v tom, že v den hlasování v Referendu jej po příchodu do hlasovací místnosti vyzval pan K., jenž byl předsedou okrskové volební komise, aby „*nezapomněl hlasovat v místním referendu*“ a aby „*hlasoval pro ANO, pokud chce v obci školu*“. Dle navrhovatele měl takto pan K. v průběhu hlasovacích dnů poučovat i další oprávněné osoby. Navrhovatel má zas to, že návodná - a tudíž nepřipustná - byla i samotná otázka pana K., pokud se tento příchozí volič dotazoval, zda budou hlasovat v Referendu, neboť místnost byla řádně označena stran konání místního referenda, a tudíž měl pan K. nechat na voličích, zda si vyžádají i lístky pro hlasování v Referendu či se rozhodnout nehlasovat.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

52. Pravidla vedení kampaně zákon o místním referendu upravuje velice stroze v § 32, jenž v prvním odstavci stanovuje: „*Starosta obce nebo primátor může vyhradit plochu pro představení otázky, popřípadě otázek navržených k rozhodnutí v místním referendu, a to nejméně 10 dnů přede dnem konání místního referenda. Koná-li se místní referendum společně podle § 16 odst. 2, musí možnost využívání vyhrazené plochy odpovídat zásadě rovnosti.*“ Dle druhého odstavce je v den hlasování „*zakázána kampaň v objektu, ve kterém se nachází hlasovací místnost.*“
53. Předně soud konstatuje, že z provedeného dokazování (viz odst. 37 až 40 výše) vyplynulo, že se pan K. ani jiný z členů okrskové volební komise v hlasovací místnosti nedopustil navrhovatelem tvrzeného jednání, dle kterého měl navádět voliče, aby na referendové otázky hlasovali ANO, pokud chtějí v Obci školu. Nebylo tedy prokázáno, že by pan K. jakéhokoli hlasujícího ovlivňoval v tom, jak má na otázky položené v referendu odpovědět.
54. Soud se dále zaměřil na posouzení, zda mohlo dojít k porušení zákazu kampaně ve smyslu citovaného § 32 odst. 2 zákona o místním referendu způsobem, jakým bylo organizováno hlasování v Referendu, a to i s ohledem na události, ke kterým v jeho průběhu dle zjištění soudu došlo.
55. Na prvním místě je třeba odmítnout námitku navrhovatele, že porušení citovaného ustanovení § 32 odst. 2 zákona o místním referendu lze v daném případě shledat již v tom, že se pan K. jako předseda okrskové volební komise dotazoval příchozích voličů, zda budou hlasovat i v místním referendu. Právě v usnesení ze dne 16. 2. 2023, č. j. 51 A 5/2023-70, kterého se navrhovatel ve své argumentaci dovolával, Krajský soud v Praze vyslovil závěr, že „*koná-li se místní referendum společně v tytéž dny s volbami ve smyslu § 27a odst. 1 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu, je okrsková volební komise plnicí rovněž úkoly okrskové komise pro místní referendum oprávněna rozdělit svou činnost mezi jednotlivé členy komise tak, že někteří budou vydávat hlasovací lístky a úřední obálky pro místní referendum a jiní volební lístky a úřední obálky pro hlasování ve volbách. Osoba přicházející do volební (hlasovací) místnosti však musí být schopna bez obtíží rozpoznat, u kterých členů komise jí budou vydány volební či hlasovací lístky a úřední obálky jednak pro místní referendum, jednak pro volby. V případě absentujícího nebo nedostatečného označení, musí okrsková volební komise voliče na oba typy hlasování výslovně upozornit. V případě souběžného konání místního referenda a voleb (§ 27a odst. 1 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu) může okrsková volební komise vydat hlasovací a volební lístky a úřední obálky až poté, co budou zjištěny jednak vůle voliče ohledně toho, jakého typu hlasování se chce zúčastnit, a jednak jeho oprávnění v místním referendu a volbách hlasovat, resp. volit. Automatické vydání hlasovacích a volebních lístků a úředních obálek není přípustné.*“ Nelze totiž zapomínat na fakt, že hlasovací lístky pro místní referendum nejsou oprávněným osobám předem doručovány, nýbrž je obdrží až v hlasovací místnosti. Proto je třeba klást důraz na řádné informování oprávněných osob i přímo ve volebních (hlasovacích) místnostech.
56. K tomu soud poznamenává, že upozornění voliče na konání místního referenda ze strany okrskové volební komise není dle judikatury NSS nepřípustné a ani nezákonné. Naopak organizace místního referenda (včetně zajištění a průběhu hlasování) musí být podřízena snaze, aby rozhodnutí přijaté v místním referendu bylo platné, a to mimo jiné i z hlediska minimální účasti podle § 48 odst. 1 zákona o místním referendu (srov. rozsudek NSS ze dne 2. 10. 2014, č. j. Ars 3/2014-41). To je ostatně i jedním z důvodů, proč je hlasování v místním referendu vyhlašováno v termínu konání voleb do některé z komor Parlamentu České

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

republiky, do Evropského parlamentu, do zastupitelstev krajů, do zastupitelstev obcí nebo s volbou prezidenta republiky.

57. Lze tedy uzavřít, že jakkoliv se okrsková volební komise musí zdržet výzev k tomu, jak má oprávněná osoba v místním referendu hlasovat, pouhou otázkou, zdali si osoba přeje hlasovat ve volbách či v místním referendu, žádnou zákonnou povinnost neporušuje. Naopak tím plní svou povinnost řádně zajistit hlasování v místním referendu, potažmo ve volbách.
58. Pokud bylo konečně provedeným dokazováním zjištěno, že pan K. z pozice předsedy okrskové volební komise nanejvýš v několika jednotkách případů vybídl příchozí voliče k účasti na Referendu, je soud toho názoru, že takové jednání bez dalšího nepředstavuje zakázanou kampaň ve smyslu § 32 odst. 2 zákona o místním referendu.
59. Zjištěné jednání pana K. dle soudu postrádá systematickост a četnost, které by nasvědčovaly tomu, že cílem takového jednání mělo být ovlivnění vůle osob oprávněných hlasovat v Referendu. Z pohledu soudu se spíše jedná o ojedinělý exces, resp. dílčí vystoupení z role předsedy komise, které soud s ohledem na celkový průběh hlasování, jak jej popsaly zejména ostatní členky okrskové komise, připisuje spíše nezkušenosti pana K. s úlohou předsedy okrskové volební komise a částečně i jeho nadšením pro věc Referenda a voleb jako takových.
60. V této souvislosti soud opět poukazuje na to, že cílem konání místního referenda společně s jinými volbami je to, aby rozhodnutí přijaté v místním referendu bylo platné. Počítá se tedy s tím, že takové načasování hlasování bude jistou zárukou, že se k předmětu vyhlášeného referenda vyjádří co nejvíce osob oprávněných v referendu hlasovat. To samozřejmě neznamená, že by osoba nemohla svůj postoj k referendu vyjádřit i tím, že se rozhodne o dané otázce nehlasovat. Nelze proto připustit, aby byly příchozí voliči k rozhodnutí v referendu hlasovat nepřiměřeně vyzýváni či manipulováni. V daném případě má soud nicméně za to, že takové nepřipustné praktiky zjištěny nebyly.
61. Nelze nicméně odhlédnout od toho, že příchozí voliči nebudou vždy plně či vůbec informováni o předmětu vyhlášeného místního referenda či o jeho konání samotném. Úkolem okrskové komise v takovém případě je umožnit osobám oprávněným v místním referendu hlasovat se k otázce, jež je předmětem referenda, formou hlasování vyjádřit.
62. Tomu odpovídá i povinnost komise způsobem přiměřeným takovému účelu o konání místního referenda a možnosti v něm hlasovat příchozí voliče informovat. „Soud konstatuje, že sama výzva k účasti v místním referendu není protiprávní, neboť by mělo být objektivním zájmem, aby byla účast v této formě výkonu přímé demokracie co možná nejvyšší a tím i reprezentativní. Jiná situace by nastala, pokud by oprávněná osoba byla přemlouvána k tomu, jakým konkrétním způsobem by měla hlasovat. Nic takového ale z přiloženého vyjádření nelze zjistit“ (srov. již zmiňované usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 16. 2. 2023, č. j. 51 A 5/2023-70, a dále rozsudek NSS ze dne 18. 6. 2013, č. j. Ars 2/2013-59, č. 2919/2013 Sb. NSS, bod 48).
63. Pakliže tedy v řízení bylo prokázáno, že pan K., jenž z pozice předsedy okrskové volební komise plnil zmíněnou úlohu, svým osobním nadšením v několika případech překročil míru, v jaké měl voliče informovat, pak takové jednání nelze hodnotit jako nepřipustnou kampaň ve smyslu § 32 odst. 2 zákona o místním referendu.

64. Jelikož nebyl splněn již první krok algoritmu (existence porušení zákona o místním referendu), soud se nezabýval tím, zda byl splněn druhý krok (vztah mezi protizákonností a celkovými výsledky referenda) a třetí krok (intenzita této zjištěné nezákonnosti). Pro úplnost soud dodává, že zejména s ohledem na četnost zjištěných případů, kdy pan K. popsáním způsobem vystoupil ze své úlohy předsedy okrskové volební komise, a vysokou volební účast by zjištěné jednání nemohlo výsledek Referenda jakkoliv zatemnit. Z celkového počtu 1 152 oprávněných osob zapsaných v příslušných seznamech místního se Referenda zúčastnilo 719 oprávněných osob, kterým byly vydány hlasovací lístky a úřední obálky, tj. 62,4 % z celkového počtu (z toho bylo odevzdáno 693 platných hlasů). K platnosti Referenda bylo třeba, aby se jej zúčastnilo alespoň 35 % oprávněných osob zapsaných v seznamech oprávněných osob, tedy podstatně méně.

Závěr a náklady řízení

65. Soud se shora uvedených důvodů neshledal návrh navrhovatele důvodným, a proto jej podle § 91a odst. 3 věty první s. ř. s. zamítl.
66. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož v řízení ve věci místního referenda nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení; obecná ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. o rozhodování o náhradě nákladů řízení podle procesního úspěchu se zde neuplatní. Ustanovení § 93 odst. 4 s. ř. s. je odůvodněno zvýšeným veřejným zájmem na přezkumu zákonnosti ve věcech voleb, případně referenda. V těchto řízeních ustupuje do pozadí ochrana veřejných subjektivních práv, a naopak vystupuje do popředí právě uvedený veřejný zájem.
67. Soud v daném případě neshledal, že by byly dány důvody zvláštního zřetele hodné, které by ve smyslu § 60 odst. 8 s. ř. s. odůvodnily odchýlení se od § 93 odst. 4 s. ř. s. a přiznání práva na náhradu nákladů řízení Přípravnému výboru. Dle soudu nelze přisvědčit tvrzení Přípravného výboru, že předmětný návrh je zjevně šikanózní. V tomto směru soud nepřehlíží, že k navrhovatelem popisovaného jednání ze strany pana J. K. jako předsedy okrskové volební komise částečně došlo. Třebaže takové jednání nešlo právně kvalifikovat jako porušení zákona o místním referendu (tím méně hrubě ovlivňující výsledek hlasování), tak zároveň nebylo prokázáno, že by bylo zcela vyfabulované. Za těchto okolností soud návrh zjevně šikanózním neshledal.
68. Usnesení bude doručeno účastníkům řízení a současně bude vyvěšeno na úřední desce soudu; usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 14. listopadu 2025

Josef Straka v. r.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.